

GYŐRI LÁSZLÓ

MB

152.693

SKANDALUM

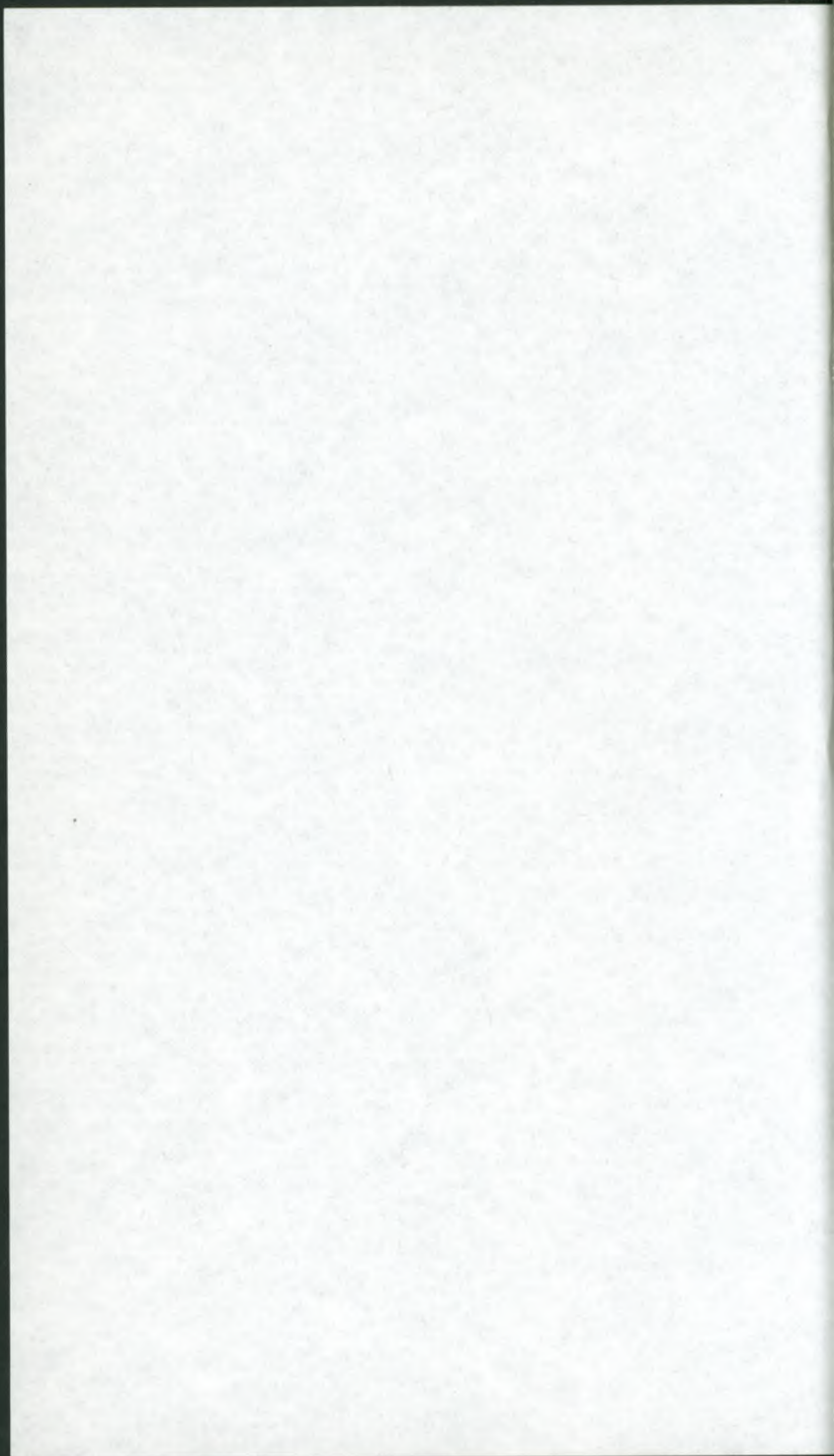
FERENCZY KÖNYVKIADÓ

GYŐRI LÁSZLÓ

SKANDALUM

GYŐRI LÁSZLÓ

SKANDALUM

Régi és új versek

FERENCZY KÖNYVKIADÓ

BUDAPEST

142.408

A kötet megjelenését a MAGYAR HITELBANK
MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNYA támogatta

A borítóterv JOVIÁN GYÖRGY
munkája

MB 152.693

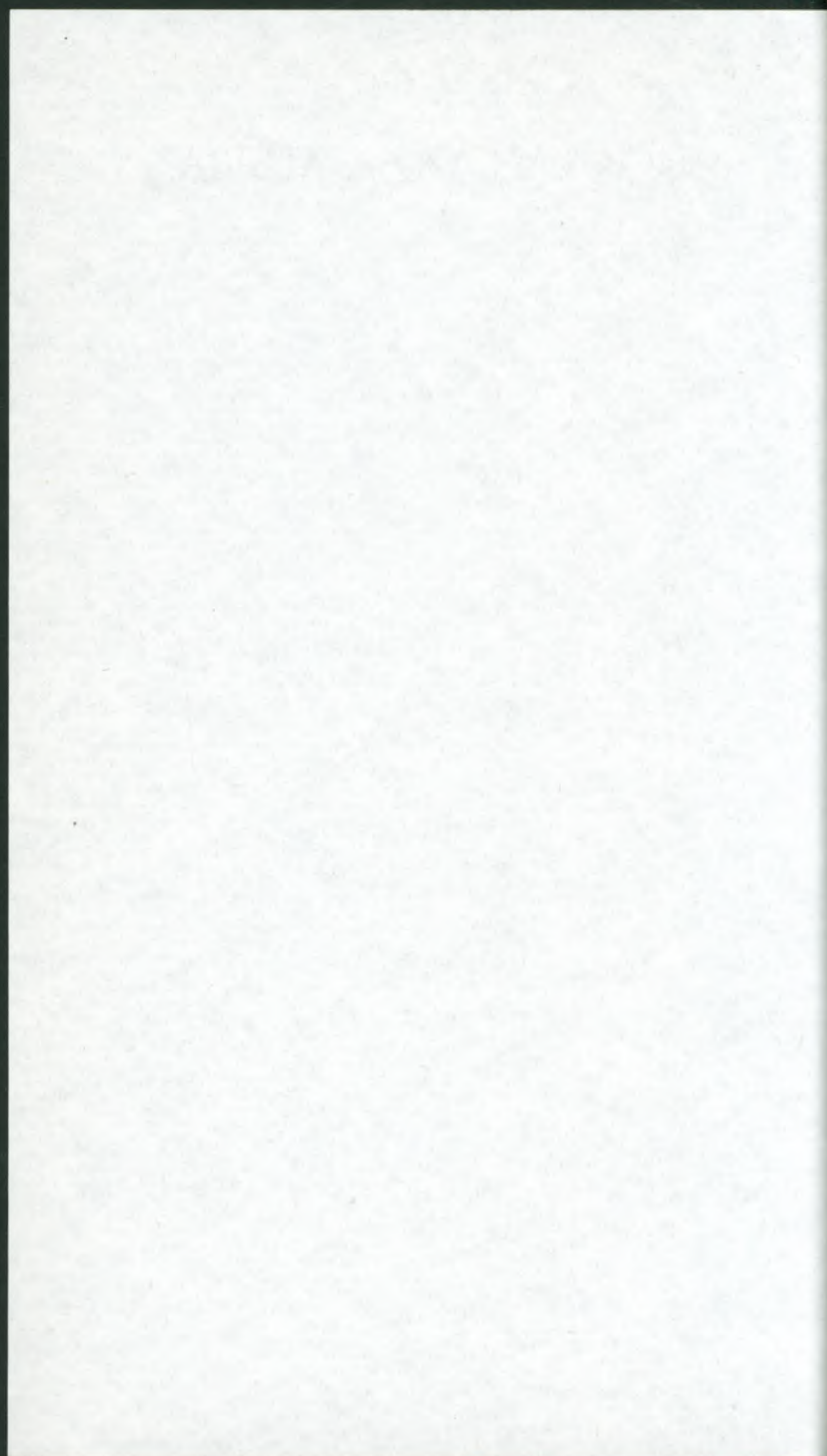

1995

© GYŐRI LÁSZLÓ

HOL VAN AZ A GALÉRIA?

SZÉNAKASZÁLÓK

Kellő közelségből
kaszáltuk a szénát,
gyűjtöttük apámmal.
A fű lábunk alatt,
a kasza, gereblye
célszerűn a kézben.
Kellő messzeségből:
mélyén az időnek.

Madarak őszi gyűlhelye
az a tó, az a tópart,
hol kellőmód közel folyt
ez ősi szénagyűjtés.

A természetvédelmi
őrtorony előtt
madarat gyűjt a tó
immár tudományosan,
az idő magasán.

ÜVEGHEGY

Hol volt, hol nem volt, az Üveghegyen
is túl egyszer csak hipp-hopp, hirtelen
írtam egy verset. Milyen lehetett?
Milyen, hát milyen? Olyan, amilyet
egy tizennégy éves fiú csak úgy
hirtelen írni, átérezni tud,
érezni főleg. Annyi, semmi több.
De vers volt. Tetszett. Néha szerfölött,
néha épphogy: mégsem az igazi,
miért csikorog, mért rossz mondani
is – tűnődtem, s ez-az mért ismerős
valahonnét? Hát persze régi gönc,
új kéne, jobb, de azért hetekig
olvastam, mondtam, akár egy igazit.

Hol volt, hol nem volt, az Üveghegyen
is túl, a vers elindult ellenem.

A SZÉGYENKALODA

Gyerekfejjel, tizennégy évesen
mit tudtam én, hogy mennyi keserűség
folyik a torkomra miatta! Tüstént
újat írtam, s máris nem édesen.
Keservesen megelőlegeződött
minden rossz, ami csak érheti a *költőt*.

A legrosszabb is: hogy nem az! Ez a
legiszonyúbb, a szégyenkaloda.
Már a második beleültetett,
átéltem azt, amit csak át lehet
annak, ki így vagy úgy *alkotni* próbál,
hogy akarom, akarom s akarnom kár –
üres az ég is. Persze kicsiben,
embrionális módon, de igen,

átéltem azt a zord, örök szorongást:
nagyok dolgába avatkozom folyvást.

BALLADA

Elvágott a kasza,
kiserkent a vér
Ne vígy, apám, haza,
ne, az istenért!

Nem kell az utifű,
hadd folyjon a vér!
Édes a keserű,
szép a kaszaél.

Ne fogd be a lovat,
apám, az istenért!
A szőre pirosabb.
mint rajtam a vér.

Ne ágyazd a kocsit,
apám, az istenért,
hadd legyenek egy kicsit
az aranyadi rét!

Nem a kasza vágott,
dehogyan, az istenért!
Vág a kasza bárhogyan,
bűntelen az él.

JUSS

Őseimnek visszaadom,
ami elvettem, elraboltam,
el, s még ők mondták: – Aranyom,
nézd csak, egy jellem, vidd nyugodtan!

Azóta bár nem is kicsit
mindent örökre elrontottam,
őket illeti jog szerint –
hatalmas, biztos Ősalakban.

Letörlöm a sok-sok nyomot,
amely lassanként innen-onnan
minden őst ellep, elborít,

hogy amint kapjam, visszalopjam
összefogdosott lelkeik –
utódaimtól jussolok.

NAGYAPÁM LÉPTEI

A kamrában, a gerenda alatt
még most is egy szuvas láb gyalogol,
egyhelyben járva csörrenti a csat
vasát, a lépte súlyos és komoly;
énbennem lépked, járkál, énreám
csatolja szíját az én nagyapám,
az én féllábú, régi, veterán,
első háborúbéli nagyapám.
A fia minden fölöslegeset
kihajított, az időre vetett,
egyet sosem: az apja lépteit.
Előbb talán a *szüléje* miatt
nem dobta tűzre, őrizgette: halt,
Doberdó, Bécs meg isten tudja, mik

tétették vele erre-arra, míg
nem őt viszi már, engemet röpít.

KÍN

Hebeg a test. Micsoda mondatok!
Nem is a nyelv, az egész mű dadog.
Motyogva, hadrin, selypegőn beszél,
restellenem kellene mindenért.
Idétlenül képezi R-jeit,
és rajta most már semmi sem segít.
Hiába van a logopédia,
a nyelv alá tolt hurkapálcika,
ép hangokat nem ad ki sohase
széjjelbicsaklott, eltört műszere.
A vers, a ritmus amilyen kimért,
olyan mértéktelenül nyomorék
vagyok: a mellkas kellős közepén
lyuk, egy kisdud ökle is belefér,

orrom túl nagy és hegyes a fülem.
– Így szenvedtem tizennyolc évesen.

CSUHÉJ

Ma éjjel egyszer eszembe jutott
egy kis semmiség. Nem tudom, miért.
Eszembe jutott egyszer hirtelen
(vitáinkért?) ezen az éjjelen
egy gyermekkori, ősi semmiség.
Verejték voltam, szintisza lucsok.
Tulajdonképp olyan érdektelen.
Az, hogy csuhéjból varrtunk papucsot.
Ez a világsejt épp olyan nekem,
amilyen itt egy-egy utcasarok.
Egy élet ráment: egy gót, egy barokk
évszázad, egy vászon, egy selyem,
hogymegtudjam, hogy a csuhéj, a sok
ez-az, ami volt, mind-mind csak burok,

csupa héj, léha, csak a szerelem
izzadja ki: a többi semmi sem.

NYELVTAGOZAT

Szegény emberhez illőn
egy szegény kis szabóhoz vittem
a levetett, ajándék kabátot.
Kifordította, újraszabta.
Viseltem, akár a tűnt világot.
Tíz évem öltözött bele,
most levetkez engem,
egy putriban lóg, jár-ke,
és cigányul tanul.

CIGÁNYSIRATÓ

„Nem ismer senki. Nem. De én dalollak.”

Federico García Lorca:

Síratóének Ignacio Sánchez Mejías torreador fölött

Országutak, sztrádák Londontól Isztambulig,
sirassátok el!

Lespulnizott csíkok szakadt cérnaszálai,
zebrák, utakra festett rácsok, fehér gyászotokkal
sirassátok el!

A rácsokat rázzák a föld alól az aszfaltba zártak,
s mi lássunk arcokat, szemeket,
az utak halottjaiét, amint hozzá méltóan
elsíratják!

Közlekedési lámpák, mutassatok hét nappal, hét éjjel
pirosat,

sirassátok el!

Behajtani tilos,
megállni tilos,
parkírozni tilos,
jobbra kanyarodni tilos,
balra kanyarodni tilos,
forgalomkorlátozás,
zsákutca, körforgalom
utak fétisei,
ti is sirassátok el!

Rendőrautók, szirénázatok,
villogjatok kék fénnel utána, érétek utol,
sirassátok el!
Taxik, teherautók, kamionok, betonmixerek,
magángépkocsik, automobilkaravánok,

torlódjatok össze, kapjon trombórist a sztráda,
sirassátok el!

Moszkvicsok, Porschék, Musztángok, Kék Nyilak,
kombik, furgonok, méretre szabott autók,
sirassátok el!

A közlekedés összes törvénye,
a jog meg a kötelesség váljon elevenné,
a gyávák bátorsága, a bátrak gyávasága oltsa ki egymást,
a szájak kipufogócsövéből tóduló szitok fulladjon
filterbe,
sirassa el!

Karambolok, csikorgó féknyomok, összegyűrt karos-
szériák,
szétporladt üvegek, volánok pecsétje a mellen,
sirassátok el!

Sebbenzin, jód, vatta, kötszerek, nullpólyák, gézek,
elsősegélynyújtó ábécék, vöröskeresztes kazetták,
boruljatok ki az útra,
azután ti is sirassátok el!

Tekintsétek mindannyian saját halottatoknak a fiút,
aki nem használt napolajat,
a bőrét nem utálta,
anyja méhében olajozták meg örökre,
benne volt a nap,
a fiút, aki évszázadok fényében napozott,
amíg élt!

Sirasd el motorkerékpár
azon és ezen a délutánon,
leszegett szarvakkal, forgó patákkal,
mint Ignacio Sánchez Mejíast siratták!
Sirasd el a cigány torreádort,
aki életét dőfte a halálba!
Sirasd el a tizennyolc éveset,
érettségijét, felvételi papírjait,
a kiürült pedagógiai főiskolát,
ilyen viadal nem lesz már soha!

Sirasd el, bukósisak, a halott fiút,
ő csak a koponyáját vette föl sisaknak,
véres parókádat azóta lemosták,
az ő vérét vágták le, varrták föl vendéghajul neked,
hát sirattassék a szétvert koponya!

Azon és ezen a délutánon beállt a halált.

A látlelet, a villanófény, a primitív krétarajz után,
mely korunk legmodernebb művészeti alkotásai közé
tartozik,
a karambol-szabászok méricskélései,
a legújabb fazon elkészülte után,
amikor az aszfalt benövi a vért,
a tettes és áldozat már végképp ismeretlen,
lapozzátok föl két halántékokot közt azt a délutánt –

a viadal folytatódik,
beáll az élet.

A HOLDVIVŐ BÁRÁNY

Lehajlik havasan, hajlik a szivárvány,
azon jődögél le egy fekete bárány.

Mintha hegyen jőne, ősidőknek óta,
mintha a két szarva két botocska volna.

Fölhajlik havasan, hajlik a szivárvány,
azon mendegél föl egy fekete bárány.

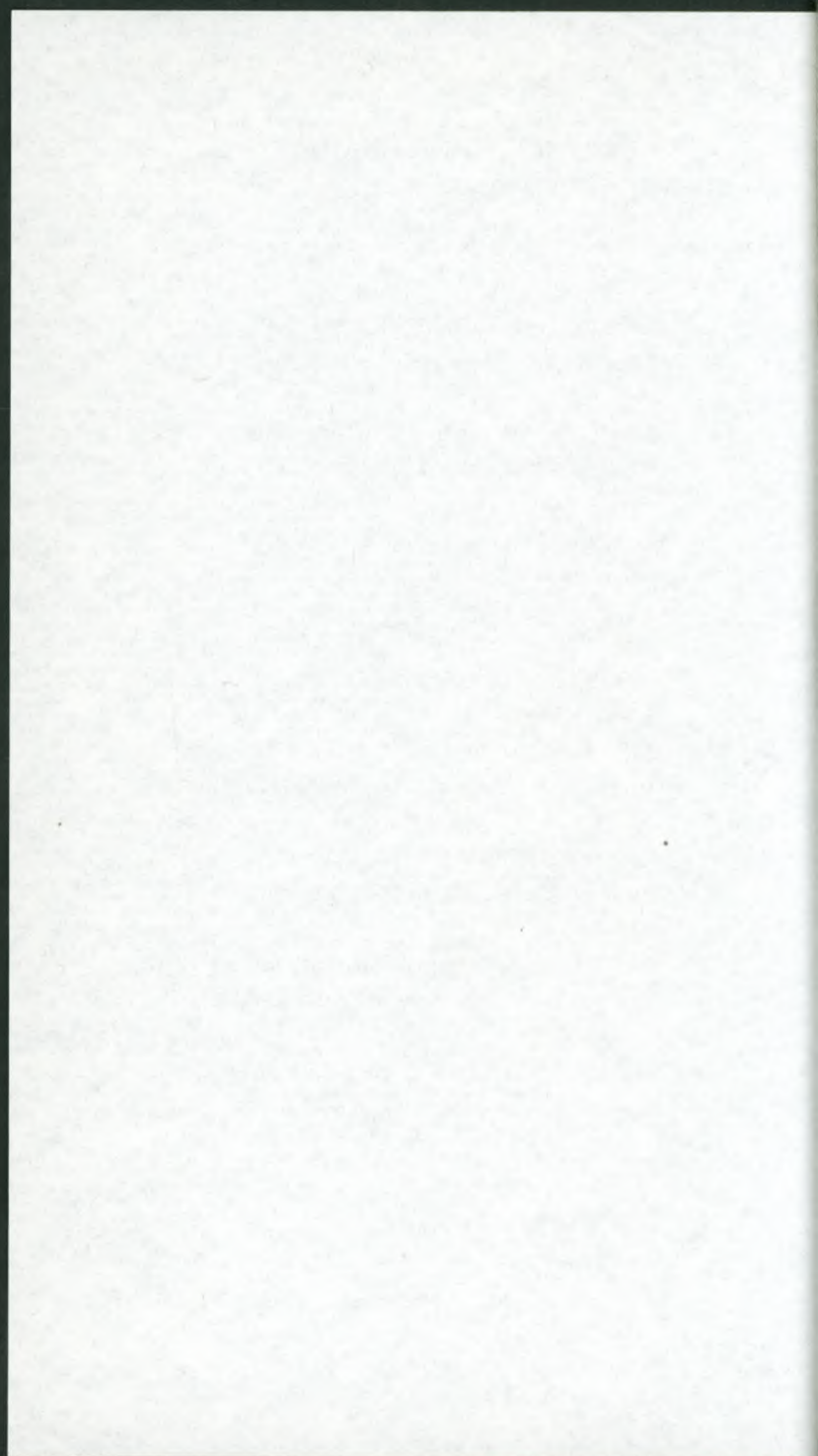
Mintha hegyen menne ősidőknek óta,
mintha a két szarva két botocska volna.

Mendegél, meg sem áll a fekete bárány,
huzakszik a holdra, magas a szivárvány.

Amikor a holdat túl-fölül tapodná,
akkor az a bárány szarvaiba fogná.

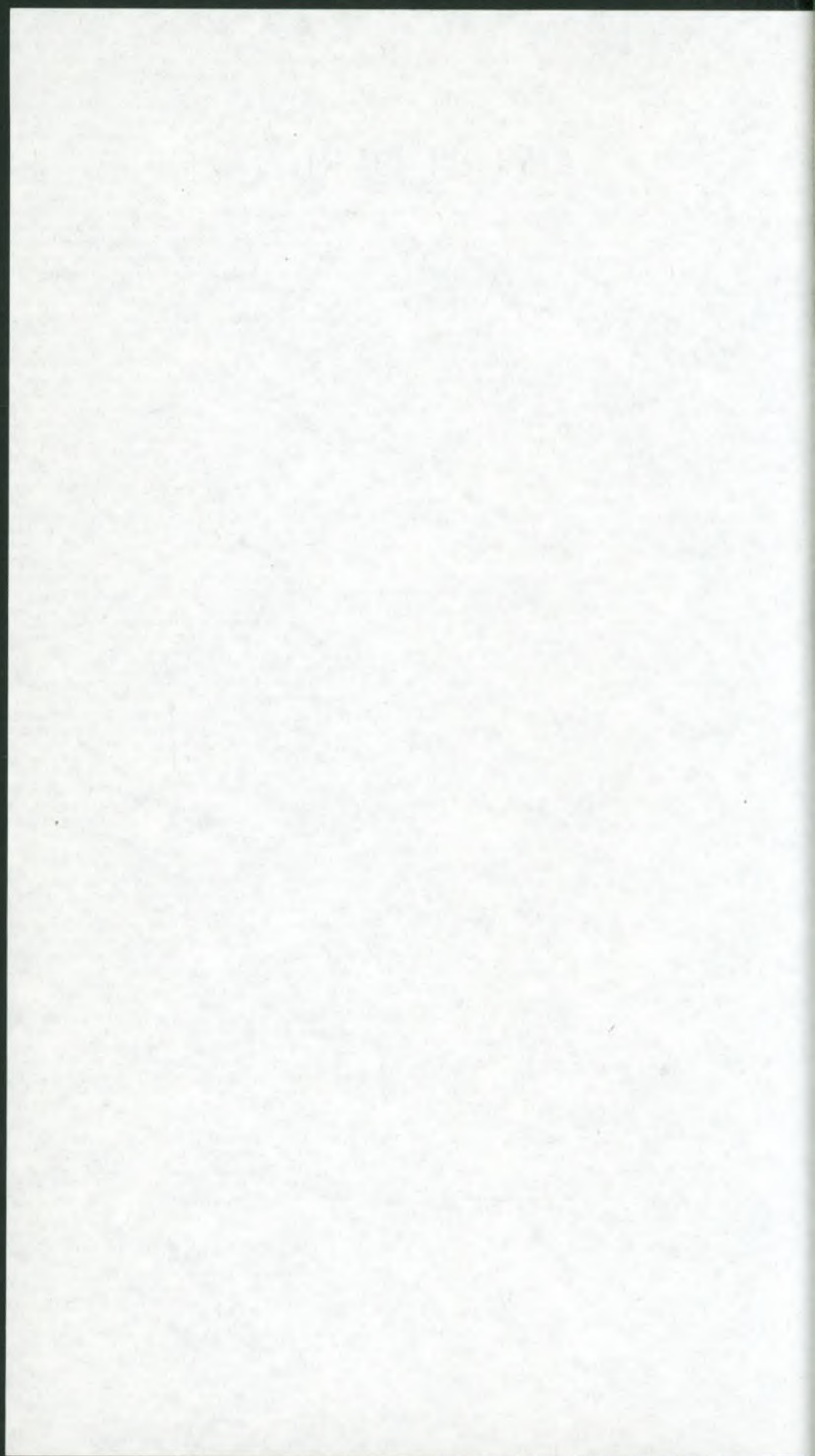
Nem ahogy a nyűgöt, nem ahogy a jármot,
nem ahogy foga közt árkon a bogáncsot.

ahogyan a gyertya hordozza a lángot,
úgy viszi a holdat, viszi a világot.

GYŰRT DERŰ

KÜLÖNÖS VILÁG

Milyen különös a világ!
Levelesek, zöldek a fák!

Ágaskodnak, milyen elevenek,
beborítják a földet, az eget.

Van egy falu, Rákóczi-telep,
volt egy fiú, estig legeltetett –

legeltetett, sárkányt eregetett,
emlékszel, még ott futok teveled.

Milyen különös örökké nélküled,
a fák hiába olyan elevenek.

Rikattalak, törődtem veled,
kertemből kifutsz, te gyöngé meggy.

Eleven fák, kültelki vitrinek,
nem vésnek ide több szívet,

hiszen a szív úgyse őrzi meg
önmagát, a gyullogó szívet.

Gyullogó szívet, önmagát,
milyen különös, elfogyó világ!

VÁRJ REÁM

Várj reám, s én nem jövök,
hogyha vársz nagyon;
előttem sárga köd,
mint a trágyadomb
füstölög, oly ködszerű,
mért is jöjjek én,
ködköpenyű, -életű,
ködbe bújt legény?

Várj reám, a Don-kanyar
is vár énreám,
fegyvertelen, oktalan
vár a szép halál.
Nem sárga köd, élkemény
őszobszidián,
pattintott kő, csipkefény –
fagymeridián.

Várj reám! Ó, várj reám,
vár a béke, ó!
Ha nem halok, várva vár
a koncepció.
Szívem, torkom elszorul,
feszeng és szorong.
Várd reám e régi új
szerencsés iszonyt!

Borral csendül a pohár,
könnyet ejt szemed,
tört, kopogó, tűzkopár
emlékezeted.
Poharadban új nedű,
kedvem kedvese.
Kilenc hold száll, egyszerű.
Nem ért senki se.

HINTA

Zsókiának a Földön

Röpül a hinta
messzire.
Röpül-e vissza
még ide?

Röpül a hinta
fölfelé,
picike pont a
lét egén.

Röpül a hinta,
láncszeme
elemi titka
száll vele.

Kopik a láncszem.
Egy elég:
egyedül állsz lenn,
itt a vég.

Röpül a hinta,
visszaér,
utasa vissza
sose tér.

MÚZEUM

Ötlábú rovar mendegél
mászkál mereng a múzeumban
futkároz erre-arra tér
azután hirtelen lehuppan

nekiiramodik megint
a termet átszaladja ferdén
megáll és így véglegesít
kissé az idő végtelenjén

rágcsálni kezdi a páncélt
a sarkantyúba fog először
lényegtelenen kezdi őről
bizonnyal a szabadságért

jogot sértett a sarkantyú
azaz a lóság oldalságát
Micráim Csung-kuo Kaskantyú
már évezredek óta látták

Azért bocsáss meg éjszaka
hogy nappal szintén megbocsáthass
az a szabadság válasza
hogy a vétekre semmi válasz

kezdem a rovart érteni
miért kezdte a sarkantyúnál
csip-csupjaink kell őrleni
magadnak miért is hazudnál

a nyű nyitánya sarkunkba vés
a görög az antik vitéz
már életében összeroggyant
mikor a nyű belepottyant

a néma páncél nem Akhillész
a sarkantyúja sem sarok
összefügg de nem összefog
az értelem s a jó tündöklés

Kanca szökell az udvaron
kivágtat elfut a világba
kiszabadulva szabadon
álom az önigazgatásba

KÉRELEM

Virág adta visszakéri
adnom vissza nem lehet
visszatűzném újra mégis
tűznöm vissza nem lehet
virág adta visszakéri
kötnöm vissza nem lehet
jön a szél és messze tépi
mért is adnám vissza azt
ő is kapta mit a szél visz
felhőből a permetet
az se újra könnyen égi
csak ha élőt megszakaszt
oly ijesztő visszaadja
visszaadja éri kár
zörgő kóro szél szalasztja
könyörögnünk érte kár
zsúfolata új tavasszal
sárral elteljesedés
hólé csörren úszva gazzal
telése tükörbe vész
könyörögnünk nem lehet
könyörögnünk nem lehet
borulásunk új tavasszal
salátafejesedés

A FÉRFISZÍV

A fiúszív bimbó, e virágrügy
Gyümölcsöt jósol, ontja szirmait.
Tizenhat éves. Húsz. Harminc. S csalárd ügy:
Mire már negyven, sajna, mind, amit
Ígért valaha édesen, a termést
Elcsaklizza lassan az orv idő
Enyves keze, beléje cseles rést
Fúr a pondró és lassan adieu.

Ötvenévesen enyhe, lanyha, rogyant,
Hiába duzzog, válni húzza a
Fuvallat is, a fityfiritty porontynak
Lehe, a vézna, őszi zúzmara.
Kapaszkodna, akár a csingilingi
A csengettyűbe, csöngeni tovább;
Az ágyék öblében ingó himbilimbi
Csinálkodva, ha bírna micsodát.

Hetvenévesen, nyolcvan esztendősen
A menny gyümölcse, tünde sugara
A Szent léleknek, amelytől szeplőtlen
Fogantaték Mi Szűzünk, Mária.
A menny gyümölcse, mennyei gyümölcsnek
Testetlen álma, szík, időtelen
Eszencia, árny, amelybe a könyecsepp
Rezegni tér, a földiről, mereng.

TÉL

Árkosodik kudarcaim arca,
Aggosodik arcomnak kudarca;
Kudarcaim úgy vénítnek engem,
Estemet is észre kéne vennem.
Estemet is? Negyvenkét esztendő
Nem lehulltom, életemet kezdő.
Két kis őszim s nyári pirinyókám
Hajnalítja szürkületi óráim.

Hegyi lakban álom elalélom:
Falra, mészre ír csak a salétrom
E vacokban, amelyet az ánti-
Világban építtetett a házi-
Úr, a régi. Nyolcvan év. Azóta
Két háború meg egy telerótt.
Nem kézjegyek, más jegyek a falban.
Életem, te elolvashatatlan!

Ó, életem, Mária zuhanvást
Próbálja már odabenn az alvást.
Késő este. Dolgozott egész nap,
Dolgozott, mint énám ez az évszak,
Mint gonoszul rám ez az esztendő:
Negyvenkettő, évem, negyvenkettő.
Nem hull a hó, noha már hullandó.
Tétovázik, jár-kél a zimankó

Föl-alá; megy, jöni vissza ismét.
Mínuszoktól maródik a festék.
Langy égtájat lassúdan kigondolsz.
Konyhaajtón hiába a pokróc.
Jégvirág ró ablakra krikszkrakszot,
Halhatatlan mint ír monogrammot
Fecnijére sohase mulandón
Sok vendégem: annyi pénzbehajtom.

Hullni kezd, hó vastagul serényen
Tolláskodva füstös, ó cserépen.
Garra! ül rá, noha nem is oly vad
Nyomorában majd, amidőn olvad,
Majd midőn a föld felé csüggeszti
Vén szárnyát, de az a nap még messzi.
Szárnya most még nem csügg az ereszről.
Tél van, tél dül, nem a kikelet dől.

Hójövet, te télre vált esztendő,
Életem, te évre negyvenkettő!

.....

Negyvenkettő? Mára már negyvennégy.
Vers leáll, de nem tesz idő ekként.
Két esztendeje amit leírtam,
Esteledve mért is hajnalítsam?
Megbocsájtok immár mindeneknek.
Élni, élni, nem halnom. Szeretlek.

SKANDALUM

SZILVAFÁ

Megérlelsz élet és halál
rejtelmes szilvafa
gyökerén gyümölcs napsütés
levélen éjszaka

Élek és megérlelsz halál
gyötrelmes szilvafa
rézüstben gyökérfortyogás
a földben ég szaga

Halok és megérlel a lét
szilvafa rejtelem
közmondásig tarolva áll
én vagyok kertje sem

Élet és halál megérlel
elrejt a szilvafa
gyökérrel ággal levéllel
mely örök és soha

ŐSZ

Kifordult, összegubancolódott belek közt
forog előre a kerék.
A küllőre csavarodnak összetekergőzve kuszán,
vékonyan, vastagon,
a ló is a belekbe lép.
Vannak végtagok is, lassan fölismerhetők a szétzúzott
tetemek.
Ó, pedig valaha!
Elgurult fejek, még nem roskadt össze tehetetlenül
mindegyik koponya.

Van kéz, láb, noha nem tudni, honnan is kerültek ide.
Némelyikre rádöccen a kocsi.
Mellkastőredék, kis ujjperecek, de azokon úgy megy át,
hogy a percenést se lehet meghallani.

Hajcsomók, hosszú hajkötegek, súlyos tekercsek,
copfok,
vörösek, szőkék, feketék –
a belek közé ágyazódva, dagadó párnán fekszenek,
izzadtan, lucskosan, összekeveredve,
mint most a földdel az ég.

Fölpuffadt tüdők, az eső lesikálta őket,
aztán beverte újra egy új eső.
Karójuk kiáll, zihálni kezdenek, de mint a halaknak,
nekik is üres a levegő.

A CSILLAGJÓS UTOLSÓ ÉJSZAKÁJA

Egy sarkcsillag-szava
sincs, egy Göncölszekér-
mondata sincs, noha
hebeg, motyog, beszél.
Űr kihalt sugara
bukik ajkaira,
a nyári csillagéj
elfúló fénye, ha
nyög, nyüszít, motyorog,
s mutogat valamit.
Amiket megigért,
végső titkaiért
kínlődik, fáj, dadog?
Lassan hajnalodik.

TABULA RASA

Szorgalmatos létemen át
kijártam minden iskolát
kijártam annyi iskolát
hogy nem maradt más iskola
csak az ostoba iskola

Elkezdtem visszafelé járni
vissza az összes iskolát
visszatanultam lankadatlan
hogy nem maradt más iskola
újraszületni máshova

SARKCSILLAG

Vándor, ha éjszaka
érkezel ide hozzánk,
nehogy a zöld mohos fát
keresd, az messzi fa,
a Sarkcsillagra füst szállt,
az se visz sehova.

A Sarkcsillag sötét.
Ahol mi, ott van Észak.
Ott ring a pontos ég.
Amit a lámpafény ad,
görcsös küszöbre lép.
Ne higgy a földi célnak!

Ahol mi lakunk, nincs ház,
de mégis ott lakunk;
ruskós a fénye, ikrás
aljakon csüng a kulcs,
mint szál indán a csimpánz,
ha fája is kigyúlt.

Erre a házra nézz,
amelyben úgysem élünk.
Lassúdad, tiszta mész,
holdmélyi, enyhe fény süt.
Vándor, ha erre térsz,
tájtalan égbe térünk.

NAGYTAKARÍTÁS

Kihussanak az időből,
mint a fölmosórongy
röpül ki a konyhakőről
a rács rozsdáira.
Most már nincs mit föltörölnöm,
onnan folytatódok –
rácsról, szomszéd háztetőről
elszálllok máshova.

Kihussanak téren túlra.
Se szakadék, se sík terep,
se kátyú, se égi út,
innen, túl, kívül lépdelenek,
ahol nem újul semmi se;
a vég, a végnek kezdete
egy helyben áll, a léptem is, –
idő, tér már szét van dűrva,
semmi így és semmi úgy.

Mozgok, noha moccanatlan,
mint a fölmosórongy
foszladozik szerte halkan
a rács rozsdáira
kiterítve, mozdulatlan –
mint a hadra foghatatlan,
halott, rossz katona;
lépdél a nyű bennem halkan
sehonnan sehova.

SZUBSZTANCIA

Ugyanis az idő egyforma mind.
Amit belül, előtted forrja kint.
Ha kifuttatod, akár a tejet,
a platnira sül a habja, de
leglényege sohase változik:
búbot zubog, de mégis ugyanegy,
örök a mély, a vad szubsztancia.
Ugyanis az idő egyforma mind.
Ne is próbáld a mai tegnapit,
a tegnapi, a mai holnapit
forralni újra, annyira bigott,
ami egyszer már lekozmásodott,
hogy minden mindegy, imbolyog a bűz,
az örök idő illata. S a tűz,

a láng? Szorong a vasban, Nem felel.
Ne tárgyalj a semmiről senkivel.

VÁZA

Az idő a mindenségbe
téve, hűvös, friss vizébe.
Víz elposhad, tér lökődik,
csattanva szétfröcskölődik.

Cserepeit illesztgetjük,
összeforr-e, nézegetjük.
S bár savalljuk, eldobódik,
a semmibe hajítódik.

Nincs olyan restaurátor,
aki ilyet összetákol,
ilyet, ily tört mindenséget.
S én időm, te, mit reméljek?

Én időm rossz, csorba térben
billeg, nem az ép egészben,
csak a szélen, nem középen,
ablakpárkányon, szegélyen,

mint a snidling télidőben.
Kés fölötte, kés előttem.
Én időm, te ilyenképpen
metélődsz a mindenségben.

Víz elposhad, tér lökődik.
Hová, mivé fröcskölődik?
A semmibe széjjelesvén
szilánkjait illesztgetném.

VÁLTOZAT

Vártad az égit, a szabadulást,
a röpülést, a kigabalyodást,
a csak egyre, a minden ősökig
örökös egyre változataid;
a vályogvető láda tébolya
után a nagy, a tág, a tétova
formátlant, és el is következett:
betaposott a hű vályogvető
ugyanoda, és sár vagy és törek,
és fal leszél, és ráddől a tető.
Egyetlen-egyetlen változat
zűrzavarának emblémája vagy
e világban, mely annyira fogoly,
hogy benne soha, sohase változol

te sem. Örökre ugyanaz leszél,
ha csak magadra nem következel.

CÍMLEÍRÁSI GYAKORLAT KÖNYVTÁROSOKNAK

SZABADSÁG
három betűvel beljebb
szabadság
kerek zárójel
(szabadság)
szögletes zárójel
[szabadság]
a megjelenés helye
szabadság
vessző
a kiadó
szabadság
a kiadás éve
szabadság
pont
terjedelem
méret
mindenre
szabadság

a besorolás egyetlen törvénye
a szabvány a végső

BEATUS ILLE

Boldog vagyok, mert annyit keresek,
amennyi sok is, olyan keveset;
boldog vagyok, mert *proletár* vagyok,
porból vétettem, gyalog, mint Balog.
Édes Jenő is elővétetik
a proletár miatt, a harmadik
nyomat ezerkilencszáznegyvenegy
júliusából – édes, édesedj!
Proles: gyermek, ivadék, sarjadék,
proletarius: proletári nép,
mely annyit tesz, a vagyontalanok
közt a legalsó. Szép kis állapot.
De ez ő szótár édesítse meg
kedvedet és keserű szivedet:

beatus ille... Én is az vagyok,
porból vétettem, gyalog, mint Balog.

DOBOZ

Egész éjszaka egy üres tejfölösdobozt
Zörgetett a szél.

Elfújta, visszafújta, csak zörgött, zörömbölt
A járda szélénél.

Hallottam újra-újra, mint zörög, mint
Zördül a tejfölösdoboz.

Álltam az ablaknál, el-elnéztem: hogy
Zörög üresen, hogy motoz.

Az ablakba álltam el-elszívni egy-egy
Cigaretta: a füst

Kifele szálljon, ne a szoba felé, ahol
Alszik négyévesünk.

S láttam a dobozt: a kapu előtt hirtelen
Elvitte a szél

A sarok iránt, egy számmal arrébb, s láttam,
Hogy megint visszatér.

Zörgött, nem is tudom, zörgés volt-e
Az, ami úgy csinált,

Mintha zörögne benne valami. Zörgött,
Csak ide-odajárt.

Zörgés vagy csörgés? A polivinilklorid
Művi hangja? Tojáshéjcserregés?

Álltam az ablaknál, három fény volt szemközt,
Aztán meg egy sem.

Már hajnal van, óracsőrenés.

Csörögnek a nem üres órák, s még most is
Műveli a dobozzal ugyanazt a szél.
Egy számmal odébb hengeríti, aztán a
Saroknál újra megfordul a héj.
A szögletnél üres kis ebét engedi el
Az első sétáltató. Ugyan mire lát?
Nézetlen lépked, könnyen, szabadon.
A szél nem röpteti vissza.
Megy tovább.

De a tejfölösdöböz üresen ide-oda
Egyre csak kering.
Bízam, reménykedtem egyre?
Már minden csak így meg így.

LEVÉL

Kedves barátom, íme a szabadság:
élek lassúdan, ahogyan kiszabták
a sorsom. Kölcsönzők. És aki ott
a pulton túl szorong vagy mosolyog,
és kérdezi, mikorra kapja meg
történetesen a te könyvedet,
sohase tudja, ilyen a szabadság:
élek lassúdan, ahogyan kiszabták
a sorsom. Kölcsönzők. Boldog vagyok,
hogy megvagyok, s vagyok még úgy, ahogy.
Kedves barátom, íme szabadon
könyvtárközizek, úgy adogatom
a te könyvtáradnak is anonim
munkásként kor- vagy nem kortársaim,

ahogyan régen. Íme, a szabadság:
Írok a csöndnek. Vásznamat kiszabták.

KANNIBÁLETETŐK

Csak élek, csak épphogy, itt-ott,
s merengve nézlek titeket:
gürcöltök, roppantok, csont törik,
a tiétek reped, dobódik szerteszét.
Készítitek a leletet,
a titokzatos, a titkot,
amelyről egyszer majd kérdezik:
– Űristen, ennyi csontszilánk?!
És akkor egy majd fölkiált:
– Hol van a hús, amely összefogta,
az ín, amely kinnal nyikorogva
kínálta a test mozdulatát?

Nem a csontjaitok, ti törtök szerteszét,
kannibáletetők!
Csak élek szikáran s merengek: ezért,
ezért a semmiért
adni hát a velőt,
etetni a kannibálidőt?
A roppant tűzhely hamujába
ezért kotorni értetek?

KEZÜNKRE JÁTSZÓ

FÉLELEM

Fülénél, farkánál elkaptuk a süldőt. Visított habzón, kitátott pofával. Így játszott kezünkre. – *A hurkot!* – Szájszélig, majdnem a garatig. Visított egyre hangosabban. Már hörgött is, amint a kötelet az oszlopra csavarva fölemeltük a levegőbe. – *A fogót, a drótot! Add már! Nyomd bele! Ne sajnáld! Tanuld csak, jó, ha tudod!* Az ól sarkában álltunk. Létünk fölntartani. Kezemben szerszám, az ügyes kis fogó, a drótkarika, hogy a malac orrába nyomjam. Elcsöndesedett, csak néha-néha hörgött; gyanakodva, ám szinte nyugodtan, megadón. Orra mókázott, mint egy csészealj. Bennem iszonyat, emelkedő. – *Vágd bele!* – kiáltott apám. Elsápadtam. Kikapta kezemből, megkönyörült. Két égsértő vissantás, aztán a szégyen, s már szinte dorombolt odabentről. S csend.

Kezünkre játszó félelem. Mégiscsak jó lenne megtanulni. Nem az orrdrótozást, hanem azt, hogy ne játssz kezére senkinek.

JÖN A TÉL, MEGY A TÉL

Jön a tél, megy a tél, elhullik a dér,
a fehér harsfehér, elmúlik azért,
fekete jegenye zeng-zúg, eget ér.

Udvarunk elvadult hava, jege, nézd,
csupa kosz, csupa rossz koromlebegés,
elered, tekereg csűnt csörgedezés.

Az ecetfa biceg elaszva, de majd
– noha csonk – az a lomb tavaszra kihajt,
az a törzs, az a görcs elaszva kitart.

Aki él, alig él, elhullik a dér,
fekete jegenye zeng-zúg, eget ér.

SKANDALUM

A doktori sztetoszkóp
botorkál megint
a lélegzet se mond jót
egyébről nem beszélve

A doktornő diagnosztizál
objektíve észlel
s önmódon behorpadt
gödrét mellkasomnak
érinti ujjbőgyével

mint Ádám ujjhegyét
az Isten ujjhegye

Szép diagnoszta jól van
botrány skandalum
Henry Moore álma rólam
csinálta szobrait

A lyukas nagy királynőt
a többit is amint
a Föld volnának áttört
széljárt kis lakunk

Már nemcsak én a csontváz
amelyen átsziszeg
a szél a tág szorongás
tekintetek

Kis lány anyácskám óta
gyakorlom a kint
mely osztódó zigóta
s vetélném s szétfeszít

Botrány skandalum
zűr zrí palozsna trükk
tajgetoszi bumm
a Henry Moore-szobra-föld

Nagy rakétabumm
gödör lyuk szakadék
amelyben iszonyún
doktornő nem tüdők

hörögnek szél süvölt
a tajgetoszi szél
a zűr a zrí a bumm

s botrány skandalum
hogy én s az emberiség
még élhet élhetünk

VISSZHANG

EKÉK

A vers kibújik, megdől,
    aztán az ekevas
kivágja gyökerestől,
    a földje csupa gaz,

letarolt őszi dudva,
    nyaratlan és reves,
mely zörögve, forogva,
    üresen lengedez.

Csak ő alá szántsátok
    az én verseimet,
a jövő alá, ekék,

    az elfeketedett
szavakat, a szétázott
dalt, az esővert ígét!

ŐSVÁGY

Az istenit, sohase sikerül
olyan puhán, olyan fesztelenül,
olyan lazán, olyan prózaian
csinálni, könnyen, oldottan, olyan
boldogan és olyan gyerekesen,
ahogy az ősvers óta keresem:
az istenit, türelmetlen és
ideges vagyok, ingerülten és
cikk-cakokban írok, nincs idő a kedv
üdveire, nincs összige, a Kedd
meg a Szerda folyton egybefolyik,
a menny elsüllyed, keringél a hit
a vizeken észvesztve: istenem,
oda az ősvers, és már sohasem

teremtek olyat, amely mintha csak
úgy íródna egyetlen perc alatt.

A NAGYOK DOLGAI

– *Egynek mindent? Másnak semmit?* – eme
szavakkal rázta, regél a mese,
Árany János szobrára ökleit
Vajda János. A lepel még alig
hullott le róla. Nem a szoborért
indult oda, hanem a bokorért,
a fűért, a fáért. Nem amiatt.
Dehogy! A kertbe. Sétálgatni csak!
S Piroska és Toldi Miklós előtt
megtorpant: – Hát ezt a kurva nőt
ki rakta ide? Kéne ugye a
buzogány vége, vékonya, vastaga?
És fölvetette lassan a szemét,
és nem tekintett vissza rá az ég.

Lehetnék bár, aki káromkodik!
Firtatni kár a nagyok dolgait.

A RONGYFORGATÓ

Arany János, amikor a *Vándor cipő*t írta

A vándor cipő jut eszébe
most, hogy a múltban keresgél.
Mint rongya közt egy vén *szipó*
túr, a ringye-rongya közt él.
Cafrang a napja, aggos éje
még foltozni se jó.

Így érzi. Így, így. Már öreg úr.
Nem vár és nem kíván sokat.
Múltjába tér, hol minden ó.
Sötét rongyok közt válogat.
Egy épre lel. No, *épp* *hogy* fakúl...
Vén posztó, agg szabó.

Leírja tüstént a tolla: „*vén
szipó a ringye-rongya közt*”,
„*múltamban a vándor cipő*”,
s forgatva lassan ujja közt
vers készül belőle, költemény.
Akármi rongy a szó.

PETŐFI

*„Akárha most született volna,
oly vörös; fején az erek,
mint pondrók, másznak vonagolva...*

Hogy sírt a drága halott,
hogyan zokogott!

Nem is volt igazi halott.

Árva volt,
a halott árva volt,
és az éjszaka úgy közeledett,
hogyan beleéhesedett,
szájába senki se dugott
egy darab megrágott kenyeret,
úgy zokogott, úgy ökredezett,
ahogy egy ferencvárosi gyerek.
Homlokán az erek,
akár a pondrók és kukacok,
vonaglottak a sűrű éjszakában.

És a hajnal úgy közeledett,
hogyan lassan elszenderedett,
szemét lehúnyta, reszketett,
csaknem álomba sírta már
a szabadságot a kisgyerek.

Aludt a drága halott,
úgy szuszogott.

Nem is volt igazi halott.

Szuszogott,
döfködött,
döfött
és újra sírt,
mert újra megszületett.
Karak ringatták,
a kihasadozó
zsákdarab-éjszaka alól
elszöktették a kisdedet.
Pirkadt és hajnalodott.
A külvárosi csapszék
kűszöböt adott,
a hajnalba könnyölők
szép szót,
hogy vele növekedjék –
a külvárosi bérház
bölcsőt és iszonyatot.
Aludt a kisded,
Elnyugodott.
De már föltekintett,
de már szuszogott.
Egy ferencvárosi szobában
sírt és vakogott.
Rongyokba tették,
vászonig hasadozott.
Homlokán az erek,
akár a pondrók és kukacok,
vonaglottak a század hajnalában,
egy ferencvárosi szobában.
Hogy sírt a drága gyerek,
míg elnyugodott!

MEGÉRINTVE

Voltam az, ki: rend és osztály
szülöttje, egy, kin egyezik
a többiével minden hajsza,ál,
aszerint óvják, üldözik.
Az állatrendszertan szolgál
példa gyanánt, s ők átveszik.

Annak jó, aki leplombál
mindent, és nem is származik,
kigondol, von, filozófál,
tisztán tartja a rímeit,
nem ez vagy az, elvtás, polgár,
költő, ki létben létezik,

csimpaszkodik, szabadon jár
egyik elvtől a másikig,
vadállat, mely nem is vad már,
létre vonít, ha felvonít,
nem a gondra. Neki nem fáj.
Próbálom, hátha boldogít.

LEVÉL EGY KÖLTŐHÖZ

Mi újság a költészet körül?
Látom, e módot már tudod:
hogyan csinálódnak
a dalok, s más efféle kis lobbanásai a költészetnek,
ezek a centiméteres kis lángok a gyári gyertyákon –
még a gyertya is az,
a gyertyamártók készítették, te épp csak meggyújtod,
természetesen gyufával, mely boltban kapható.
Igen, tudod már.
Mint egy kíváncsi gyerek, tudsz már gyújtogatni.
A kis láng is lángnak vélhető
lényegileg, de a lényeg megcsal,
önmaga látszata. Az a láng nem az:
lidérctűz, délibáb.
Fény, csak fény, nem éget, csak látszik.
Másoknak adták a tűz, a láng csodáit.
Légy mérsékletes, bár abba halsz bele,
ne higgy magadban, ne higgy sohase!
Ne képzeld, hogy új tüzet csíholsz,
légy kishitű, az a legfontosabb!
Ne beszélj, hallgass, úgy lesz jó,
úgy lesz tökéletes minden, abban higgy,
aztán már abban sem, adj föl hitet, és add
föl a hit fonákját. A hit olyan lapos,
akár a palacsinta. Dobd föl a levegőbe,
fordíts rajta, kapd el!
Ne írv le semmit, ne is írv, eredj a pokolba!

A RÍM TITKA

A vers ma vért harákol. Isten őrizz
a tücsökmuzsikától! Isten őrizz
a cirpelők szavától:

–Dalmát tücskök

almát süttök?

Nem azt sütünk,

téged sütünk!

Isten őrizz

az ilyen éjszakától! Isten őrizz
még ezt álmodni máskor! Isten őrizz
a tücsökmuzsikától! Isten őrizz
a cirpelők szavától! Isten őrizz
a vers elé kiállnom! Isten őrizz
még lenni gladiátor! Isten őrizz
a vértől, a szabálytól! Isten őrizz
a lángtól, a parázstól! Isten őrizz
a főnix hamujától! Haló főnix
ha föltámadna, bár jól a jó őriz,

kibújna a rimből: a tücsökzenéns
költő. A vers verre megy. Mit remélsz?

VONATKOZÁSOK

Ki költő, elvon, összevon,
miközben él, a terheit
ledobja végül egykoron,
tisztít, letisztít, elhajít,
old – tudta-e Laokoón? –,
le nem zuhanva elszökik.

Láncokat, szíjat összeront,
ej, uhnyem – enyhülten fölkiált.
Egy éjjelét se húzta gond,
mért húzná épp most legkivált?
Ej, enyhem – szenny alól kiron,
madara szárnya tiszta tárgy.

Nem hosszal jellemezhető
zord hús nemzette őt, amely
lekunkorul, ha nem tüzel
oly húsban, mely miként a cső.
Vonatkozása égi hely,
vonatkozása égi pont,
földünkön terhet, vért kibont.

Én, ki nemződtem vakmerőn,
gyönyörbe oldva, hát igen:
kivonni terhet nincs erőm,
visz, hordozom türelmesen.
Sarat, kölöncöt, görcsöket,
bogáncsot, sorsot, származást,
ing rongyait, magzati mázt,
türelmesen a göncöket.

Saját honomból így vonom
ki lassan, bizton önmagam;
tövistől sajog lábnyomom,
röptöm, föl, körvonaltalan.
Kioldva, rosszul, szabadon,
létem tollanként elzuhan.

W. S.

*„Ős-kezdet óta
itt vagyok,
de a lepkével
meghalok.”*

Szánandó, kicsi, gyöngé gőg,
lezuhantam az ég előtt.
Vigyen az égbe ő, ki bölcs,
ki az idővel egyidős,
ő, ki tudás, makacs, konok,
s új gubót rág, ha halni fog.

HAMLET KOPONYÁJA

Hamlet, immár kidobta koponyád
a penészes napfényre a sírkert.
Mint Yorickét. Vakszeméről látom:
királyi csontból származik e csont.
Egy a bökkenő: hol van Dánia?
Dániában nyugszik-e Dánia?
Dániában nyugszol-e, királyfi?
Ha ott, eltolták messze Dániát:
Magyarországon nyugszik Dánia.
Mert e föld magyar, ez a koponya
pedig Hamleté. Állcsúcsán gödör,
szeme kék, és orrsövényferdülése
van. Ismerem! Tetszik, ahogy hallgat.
Állát a tenyerembe hajtom. Nem
várok tőle mély-mély bölcsességet,
a bölcsességet hagyja időzni
a nála bölcsőbbeknél. Csak mert más nem
zökkent ki akkor? Váljék nagy király
belőle, ha ugyan megéri még.

VISSZHANG

Nem dacosan, közönnyel hallgatok.
– S nem is akképp, azon is túl vagyok.
Élni, költőnek lenni csak tanultam.
– És tanítványként lassan elvadultam.
Én nem az vagyok, akinek születtem.
– S kinek születtem, attól messze estem.
Az az enyém csak, amit megszereztem.
– És nem szereztem, legföljebb a veszttem.
Amiből nem volt, megtoldottam ésszel.
– És híján voltam végig nem kevéssel.
Elég sokszor meglett a lehetetlen.
– És elfutottam előle ijedten.
Megtanultam, azért vagyok nyugodt.
– És nyugtalan, hogy mégsem okulok.

Nem kell költőnek lennem mindenáron.
– És lehetőleg nem kell minden álom.

EURÓPA FÖLFEDEZÉSE

LENKEY JÁNOS

Nevem mint fenn.

1807-ben születtem Magyarországon. Cs. k. hadapród, alhadnagy, főhadnagy, másodkapitány voltam, aztán tábornok – magyar.

Lengyelországban állomásoztam, amely ország nem létezik. Magyar huszárjaimmal Stanislauba küldtek – *Stanislauba!* –, hogy megfélemlítsem a lengyel rendbontókat. A cs. k. katonaság szétverte őket: harmincan roskadtak össze szúrástól, lövéstől – lábba, kézbe, hasba, vállba, üsd-vágd, ahol éred! –, egy ember meghalt, kinyíffantották, sajnos, éppen egy nemes ifjú, persze a lengyelek jól felfűjták a dolgot, nagy temetést tumultizáltak, amire minket, tiszteket is meghívtak. Nyilván rosszul értelmezett tiszteletből. Én is megjelentem, hogy előmozdítsam a megbékélést. Látom: hivatlan cs. k. huszárjaim gyertyával kísérik, sőt vállukra vőn a koporsót, viszik is a rendbontó tetemet. Amit én nagy fennszóval megtiltottam, hogy értsék. Huszárjaimat leváltották, magamat hat napi porkoláb-fogsággal fenyítették. Gróf Paar ezredes úr, aki elítélt, megszégyenítő német kijelentésekkel halmozott el csak azért, mert magyarnak születtem.

Századom cs. k. Festetics magyar kapitány vette át, huszárjaimat botoztatta. Századom erre eltávozott délre, mind tova délre, csak úgy. Engem utána küldtek, hogy szép szóval térítsem vissza őket. Elfogtanak, s Magyarországra cipeltenek. Megszökhettem volna a

határon, de foglyukul tartott a gondolat: nélkülem rablókká, tolvajokká, zsványokká, haramiákká, martalócokká, bunyikokká, betyárokká, magyarokká válnak.

A magyar hadügyminisztérium kifaggatott. Arról nincs tudomásom, hogy egy *Petőfy Sándor* nevű újdondász verset írt volna rólam.

Gyorsmenetben Verbászra, Pestre, Óbecsére, Szegedre, Törökszentmiklóstra, Komáromba küldtek. Mindig gyorsmenetben. Katonáimat nem botoztattam, rendbontókra löpor és golyó által nem lövettem, gyertyákat nem gyújtottam, zavargó holtakat vállamra nem emeltem.

Megbetegedvén kénes gőzfürdőbe jártam Budán, de őfelsége dragonyosai Szegedre, Váradra kergettek a vízből. Oroszok nyomultak előre, jutottam Aradra, aztán Világosnál magam is leraktam a fegyvert.

Cselekedtem, megmaradtam, belekeveredtem, ellene szegültem.

Mindenn okiratomat megsemmisítettem, kivéve azt a Czibakházán márczius 15-én kelt kinevezési okiratot, melyben Kossuth tábornokká tett, és melyet ezennel átadok.

Stanislau üdvezli a törzshadbíró urat. Huszárjaim csókoltatják.

Arad, 1849. augusztus 27.

JÓKAI ÚR ÉS ŠVEJK,
A DERÉK KATONA, EGYETÉRT

– Egy országot emelt föl Erzsébet királyné
hófehér szeráfi alak, mely őt mint menyasszonyt tűn-
teti fel
dicsőn uralkodó királyunk legbelső szobájának egye-
dül dísz
Erzsébet királyné
áldó nemtőnk, őriző angyaluk, gyászruhás mater do-
lorosa
Erzsébet királyné
nevét emlékszobrok, mauzóleumok fogják megörö-
kíteni
óh Erzsébet királyné
Te az örök üdvösséget megérdemelted egész életed
minden cselekedetével
Te már ott ülsz a szenteknek sorában
imádkozzál miértünk a népek Atyjához
áldja meg, védje meg a mi jó hazánkat
adjon népeinknek békességet
áldja meg hosszú élettel, dicsőséges uralkodással a mi
szeretett
királyunkat, Ferenc Józsefet,
a kit a Te angyali szellemed ihlessen az égből
a mint egykor a földön
hogy népeinek boldogságában találja örömét, dicső-
ségét.

– Hát most már odafönt van a mennyországban, isten
nyugosztalja
szegény fejét.

Pedig az öregúr igazán nem szolgált rá. Gondolja csak
meg.

Elvesztette a fiát, Rudolfot, azt a derék fiatalembert.
A feleségét, az Erzsébetet, egy reszelővel szúrták le.

– Ámen.

KRIKSZKRAKSZ

Vesszen a mértani szent egyenes,
jöjjön a görbe, a pokoli kör,
ő, aki sínt, utat összekuszál!
Szántóföldön a barázda, a rend,
villanypóznán drót, gyufaszál
a skatulyában, az asszonyi haj
görbüljön, macskásodjon
össze, gubanc, puliszőr legyen a
fény, ahogy a vizen úsznak a fák!
Csak őt illesse a hányaveti
krikszkraksz, a doni kanyart?

A CSIGA

Marin Sorescunak

Melcul – a csiga
bevonta jól
mésszel
háza bejáratát.
Se be se ki.
Most szigorúan önmagába mélyed.

Hátán
háza
a tökéletes mű
amelytől egyszer még
undorodik.

Háza körül
körben a világ
honok és hazák
úgy ahogy egyszer
közrefogták a háborúk
melyektől egyszer
szintén undorodik.

S ennek a világméretű
undornak a
kellős közepén
elmélkedik ő
Melcul a csiga
akitől aztán ugyancsak
undorodni fog.

MELCUL

Balogh Józsefnek

Melcul én
vagyok.
A csiga.
Szigorúan
magamba
mélyedek.

Beraktam
házam bejáratát.
Tökéletes.
Undorodom.

Házam körül
körben a világ
honok és hazák
úgy ahogy
közrefogták a
háborúk
melyektől
szintén
undorodom.

S ennek a
világméretű
undornak a
kellős közepén
elmélkedem én
a csiga
akitől végképp
undorodom

EGÉR HAVA

Lyuk és egér egymásra lel,
s a lyukak oly szaporák:
lyukat lyuk kúr, lyukat lyuk ell,
szüldösi ága-bogát.

Lyukakban lyuk, és az egér
kúr, fial, bármibe rág. –
A bolt kenyeret jegyre mér,
macskafogókat is ár.

A gazda nyávog, kisparaszt
miákol, holdra ha lát;
feketén vágott kismalac
lelke az ég fele vág.

Élesedik az osztályharc,
hogy vele szeld a cipót;
köszörűn szikrázik, s vágatsz
élivel édeni jót.

Az osztályharc élesedik,
akár a torkon a kés:
viszik a prolik jobbjaít,
valaki bünt egerész.

Végre van hajtva a padlás,
viszik a tört gabonát;
nem attól hízik a munkás,
macskafogót aki gyárt.

Lyuk és egér egymásra lelt.
Cica, hát hol a hazánk?
Egérkirály lustán kereng,
elűzte népe a kánt.

S lesz bál, amely egérre lejt,
egérre jár a világ,
és ő – macskázva száz rekeszt –
főz cicahúsvacsorát.

Leszáll a nyárutoljaest.
Kipödri összekuszált
bolsevik élbajuszát,
dorombol, s körmöket növeszt.

STATÁRIUM

A rögtönítélő bíróság
törvényt jog szerint
ráítélte az akasztófát,
s föl is vonatta azt, akit.

Ítélet, halál: másfél óra
törvényt jog szerint.
A hóhér már toporogva
leste, hogy bent még mi folyik.

No, végre! – midőn kivették
törvényt jog szerint.
Kötele volt a kötelesség,
meg is munkálta azt, akit.

Amíg az, aki akasztódott
törvényt jog szerint.
ódák, indulók, magas bókok
nyomták a földre szavaink.

Ítélet – halál. Az a másfél
óra! Az, amíg
ennyire lebillen a tányér,
s elérhetetlen felszökik!

Nem az, aki és nem a hóhér!
Az a másfél óra csak,
míg alábillen ama tányér!
Csak az a pillanat!

Pillanat? Óra? Az a másfél?
Nem Idő! A bármikori
tüsténkedők! A sívó hátszél
iszonyú rekorderei!

KI EMLÉKSZIK?

Ki emlékszik a kecskére, amint
a tetőre körmöl, kapaszkodik,
és ott el akar érni valamit?
A hegytetőt? Az ól cserepeit?
Miféle hajdani magaslatot
akart elérni megint és megint,
hogy örökké nekirugaszkodott?
Nevére már ma ki emlékezik?
A kecsketejre most ugyan ki fog?
A kecsketejé nevetséges íz,
de akkoriban persze végül is
a mi ajkunkra egy másféle vicc
fagyasztotta röhögtetéseit,
nem az a tej, nem az a tréfa, hogy

a kecske egyre belepotyogtatott.
A lét viccére ki emlékezik?

RETERÁT

Minden áldott héten egy-egy új profi
jött „transzferálni”, ill. végrehajtani,
mert nem végrehajtott, hanem „transzferált” –
tele is lett velük minden reterát.

Jól beleraktak az életünkbe is.
Egye meg csak őket még most is az íz.
Most leltem épp egy szörnyeteg cédulát
egy *ilyentől*. Hogy miket nem transzferált

az a dög! Így emlegette nagyanyám:
„*Az a dög!*” Az is járt oda szaporán.
Csak jött s kérdezte, a padlásra melyik
ajtó eresztné *kegyelmes lábait*.

Az egyiknél megállt: – *Na, ez az?* – *De hisz*
– mondotta nagyanyám – *az az égbe visz,*
persze az is a miénk. De ne keress,
hol nincs. – *De én igen!* – felelte emez

nagy fittyel, keményen. – *Én ott is, ahol*
nem lel az Isten, talállok. S belohol.
Aztán úgy bizony: talált is valamit
a zúgban. És aztán egyszerre benyit

hosszú vaspálcával egy görbe, pici
ember, a vécé aljába döfködi,
hány méter a rotty. Nagyon elégedett.
És jönnek új, pici, görbe emberek,

s amint kimerik, az egész utca, – haj,
a város, az ország csupa adta szar!

FILMKOCKA

Vöröslő vadszőlőlevelek,
Izguló, dühöngő levelek,
Mérgeket özönlő levelek,

Levelek, vöröslő vadszőlő-
Levelek, izguló, dühöngő
Levelek, mérgeket özönlő

Levelek, vadszőlőlevelek,
Levelek, dühöngő levelek,
Levelek, özönlő levelek,

Levelek, vad pulykataréjok,
Mirigyek, lefegő karéjok,
A télbe űzik át a tébolyt.

Vad pulykataréjok, kimeredt,
Vöröslő vadszőlőlevelek,
Izguló, lecsüngő levelek,

Laposra száradt, rossz varangyok,
Szélbe acsargó durva rongyok,
Mit akartok, ti vén porontyok?

Levelek, vadszőlőlevelek,
Izguló, dühöngő tüzetek
Nézem: a dübörgő kezetek.

Dübörgő tenyerek: laposra
Asztak a tapsban megtaposva,
Mint a varangyok, mint a dogma.

Dübörgő tenyerek: levelek,
Lecsörgő levelek: tenyerek,
Vöröslő tenyerek, levelek,

Levelek, vad pulykataréjok,
Mirigyek, otromba karéjok,
Lettétek, voltátok a tébolyt.

ŐSZI HARMAT ELŐTT

Tekintetkoronázva
sok álmatlan éjszakája
fullad a pörök hajnalába

Tekintetéljenezve
szemhéját imára összetette
húnyódjunk tente-tente

Tekintetvastaps
vöröslik hogy hallgass
pírban is megmaradhass

Tekintetékes
búzaszál a szép vers
elcsúful törekké lesz

Sűrű rács a pilla
szűkül a tág pupilla
könnynek már semmi híja

Tekintetverve-rúgva
lopakszik télre-túlra
minthogyha Rodostóba

Piros csizmája nyomát
vérrel lepi be az ősz
vérrel lepi be az ősz

A HAD

Hol volt, hol nem volt, volt egy pillanat
a háború után egyszer: a nép
elindult, egy néphangyaáradat
Magyarországra, s mikor ideért,
föltorlódott, ideülepedett,
s így lettünk mi „egy nagy szeméttelép”
egy szélfújta nép özöne miatt.
Miféle hangya, mily nép lehetett?
És voltak tücskök elzengeni úgy
La Fontaine-t, a szent didaktikust,
hogy a tücsök erkölcsse egyedül
a szép. A hangya dolga, hogy dolgozik
a pártkongresszus elvei szerint,
s nem indul el az idióta úr
felé, a mocskos szeméttelépig.

Hol volt, hol nem volt, volt egy pillanat:
vizünkön átkelt egy mózesi had.

UNDOR

Nem tudtam, hogy a világ ennyire
undorító, hogy színültig tele
van szennyel és mocsokkal. Bárhova
nézek, előnt az aljak mámore:
ki tud, ki bír, ki győz a hajdani
barátra több sarat hajítani,
ki bírja jobba a tülekedést
a cél felé izmososan, a rést
kutatva folyton, amelyen a test
átcsúszik végül olyan egyenest
a túloldalra, hogy a lélek is
vele zúg. És tudom: a mélybe visz
e tülekedés, e mindenre kész
buzgalom, e kövér hízelkedés

a világban, mely annyira undorít:
magamra venném összes mocskait.

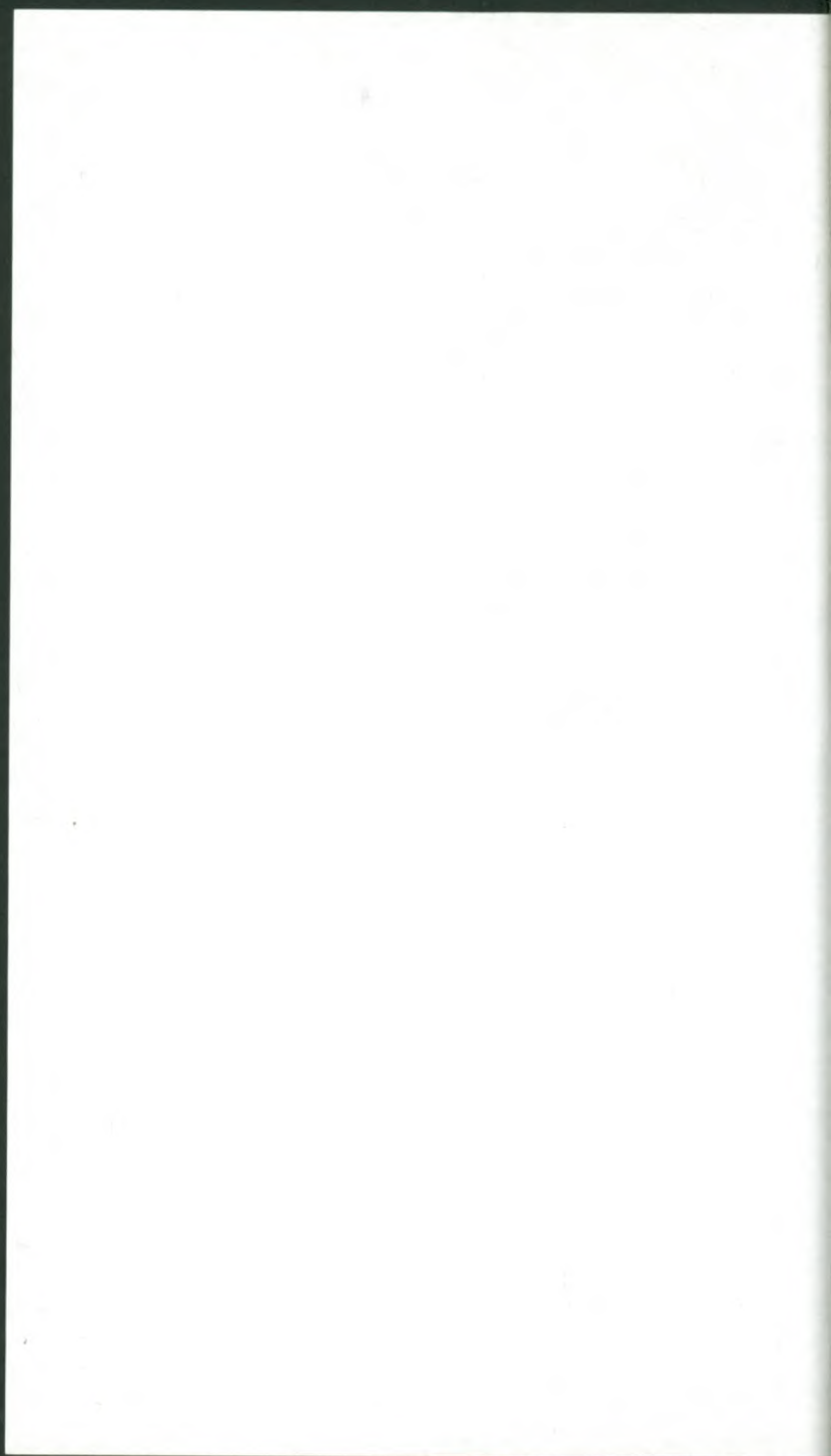
PORBAN

A porba csúsztam, mint a féreg,
És most az egekig elérek.
Vagyok a világnak királya,
A Nap hatalmas glóriája.
Üvöltő gyönyör, férfilé
Kígyózik kínjaim fölé.
Sebem a bíbort betakarja,
A bíbor a bíbort akarja.
Vörös levelű, furcsa virágok
Borítják be a pusztaságot.
A tiszta égen illat árad,
Szaga még nincs a rothadásnak.
Még nem bűzölög fönn a felhő,
A tiszta égen áll a szellő.
A Nap hatalmas glóriája
Nem von le vihart a világra.
Sebeim bíbor karimája
Nem a tiétek aurája.
A porba csúsztam, mint a féreg,
Nem tudtam én sem: éigig érek.
Vagytok ti vérző pusztaságok,
A pólya én, a géz, a szárong.
Akartok bújni ki alóla?
Az a seb ti vagytok mióta!
Az égbe csúsztok, mint a féreg,
Szörnyű a porba visszatérni.
Nem tudok már ti lassan élni.

Az égbe csúsztam, mint a féreg,
És most a föld porába érek.
Vagytok a világnak királya,
A Nap iszonyú glóriája.
Üvöltő gyönyör, női lé
Kígyózik kínatok fölé.
A porban egykor, mint a féreg
Azért hevertem annyi évet,
Hogy sok-sok elsebhedt sebemnek
Vén gennye forrjon ki új gennyet?
Ne legyek a Kozmosz királya,
A Nap hatalmas glóriája,
Szédítő üdvök pompakéje,
Csupán a Pornak földi férge!

Tartalomjegyzék

HOL VAN AZ A GALÉRIA?

SZÉNAKASZÁLÓK	7
ÜVEGHEGY	8
A SZÉGYENKALODA	9
BALLADA	10
JUSS	11
NAGYAPÁM LÉPTEI	12
KÍN	13
CSUHÉJ	14
NYELVTAGOZAT	15
CIGÁNYSIRATÓ	16
A HOLDVIVŐ BÁRÁNY	19

GYÚRT DERŰ

KÜLÖNÖS VILÁG	23
VÁRJ REÁM	24
HINTA	26
MÚZEUM	27
KÉRELEM	29
A FÉRFISZÍV	30
TÉL	31

SKANDALUM

SZILVAFÁ	35
ŐSZ	36
A CSILLAGJÓS UTOLSÓ ÉJSZAKÁJA	37
TABULA RASA	38
SARKCSILLAG	39
NAGYTAKARÍTÁS	40
SZUBSZTANCIA	41
VÁZA	42
VÁLTOZAT	43
CÍMLEÍRÁSI GYAKORLAT KÖNYVTÁROSOKNAK	44
BEATUS ILLE	45
DOBOZ	46
LEVÉL	48
KANNIBÁLETETŐK	49
KEZÜNKRE JÁTSZÓ FÉLELEM	50
JÖN A TÉL, MEGY A TÉL	51
SKANDALUM	52

VISSZHANG

EKÉK	57
ŐSVÁGY	58
A NAGYOK DOLGAI	59
A RONGYFORGATÓ	60
PETŐFI	61
MEGÉRINTVE	63
LEVÉL EGY KÖLTŐHÖZ	64
A RÍM TITKA	65
VONATKOZÁSOK	66

W. S.	68
HAMLET KOPONYÁJA	69
VISSZHANG	70

EURÓPA FÖLFEDEZÉSE71

LENKEY JÁNOS	73
JÓKAI ÚR ÉS ŠVEJK, A DERÉK KATONA, EGYETÉRT	75
KRIKSZKRAKSZ	77
A CSIGA	78
MELCUL	80
EGÉR HAVA	82
STATÁRIUM	84
KI EMLÉKSZIK?	86
RETERÁT	87
FILMKOCKA	89
ŐSZI HARMAT ELŐTT	91
A HAD	92
UNDOR	93
PORBAN	94

95/4476

FERENCZY KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST, 1995 • FELELŐS KIADÓ A KIADÓ ÜGYVEZETŐ
IGAZGATÓJA • MŰVÉSZETI VEZETŐ KÖRÖSSI P. JÓZSEF • FELELŐS SZERKESZTŐ HÁY
JÁNOS • MŰSZAKI SZERKESZTŐ NEYER ÉVA • SZEDTE A BEJUT KKT

NYOMDA

ISBN 963 8258 225

1942-ben születtem, ami csak azért fontos, hogy el bírjanak helyezni az időben; és Orosházán és parasztszaládban, ami szintén csak azért érdekes, hogy el bírjanak helyezni már ne az időben, hanem a társadalmi térben – ez alól a két dolog alól ugyanis bárki bármit mond, nem lehet kibújni. A vers, az irodalom, csak ezután következik: a vers a történetiség, a származás, az írni való képesség tükre. Az élmény, az eredeti tárgy, az időből van, a vers tárgya, félesége, stílusa, ritmusa, ríme, rímtelensége, kezelése, barkácsolása kicsit időtlenebb, de azért ne hazudjunk: mindenki tartozik valahová, minden versíró olyan rab, hogy ezt a bilincset hordja. Miért ne vállalam, valljam be én is? József Attila azt írta egyszer: *„Csak az olvassa versemet, ki ismer engem és szeret.”* Engem arról ismerhetnek, aki ismert, hogy benne voltam az *Elérhetetlen földben*, a kilencek gyűjteményében (1969); három verseskönyvem jelent meg: *Ez a vers eladó* (1968), *Tekintet* (1980), *Laposkúszás* (1984).

Győri László

ogy
és
de-
en,
og
ki-
vet-
írni
deti
ge,
se,
ne
den
dja.
ttila
, ki
het-
El-
ben
z a
zás

szló

GYŐRI LÁSZLÓ

SKANDALUM

G Y

MB

152.6

S

